

נר לדוד - גליון 15

ערב יום הכיפורים
ז' תשרי תשע"ט

בקשה

א בינו שבשמים!
כבני מרון עוברים בניך תחת שבטך, וכל אחד עלול להיות עשירי או תשיעי או אחד עשר ואף אחד לא ירגיש בשבט שיונחת עליו, ופס אדום יקדיש אותו שיהיה עשירי קודש והוא קרבן לד'.
כבקרת רועה עדרו, מעביר צאנו תחת שבטו, כן תעביר ותספור ותמנה נפש כל חי, ביניהם אנשים המשחקים את חייהם כמעל במה, שאף פעם אינם מראים את פרצופם, ורק אתה, אבינו שבשמים מכיר את פרצופם האמיתי, ואתה סופר אותם, ומונה אותם והנה הם רבים מאד, הפושטים את ידיהם ומבקשים חיים ממך.
--- כאותו עני המבקש נדבה וכשמקבל את הפרוטות הוא הולך לבית המרזח ומכלה אותן ביינו.
ואותם אנשים בזים לחיים, מכלים אותם ביינם, מבליים אותם שעה שעה ורק עכשיו הם עומדים לפניך ומבקשים על נפשותיהם ואומרים: חתמנו לחיים מלך חפץ בחיים!
אנא, אבינו שבשמים, אל תאמר להם: הרי אינכם רוצים חיים, הרי אתם מבליים את חייכם בהסתאבות, הרי אתם מוכרים את חייכם בנזיד עדשים ופחות ממנו, הרי אתם הורסים את חייכם יום יום, שעה שעה, ולמה נזכרתם שחפצים חיים אתם?
תן להם הרצון לחיים, תן להם ההבנה מה פירוש המלה "חיים", תן להם את הרצון להילחם בעד החיים, להבין את משמעות המלחמה המתמדת הזאת, להבין מה יקר כל רגע בחיים כשהם לפי דברך, ומה נמאסו החיים כשאינם לפי דברך, עד שאין להאזין לתפלה אחרת.
כי אין הם יודעים מה לבקש, מעולם לא למדו. ומעולם לא ראו לפנייהם אנשים חיים, והם קטני מוחין, ונשמתם הטהורה שהענקת להם, נסתרה דרכה מבינתם.
תן להם להרגיש את נשמתם, אבינו שבשמים, כי אף שאינם אומרים לפניך "סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו", הרי במעמקי נשמתם מפרפרות המלים הללו, מנערות את עצמן מן השכרות הכל-שנתית, כי אין לך יהודי שנשמתו אינה חצובה ממחצב הסנפירין הרוחני שתחת כסא הכבוד, והם מבקשים בפנימיותם, אלא שאין פיהם יודע להביע את רגשי נשמתם, ואין גופם מסוגל לנער מעצמו את מעטה הגשמיות העבה שעוטף את נשמתם.
אבינו שבשמים! תן להם לב להבין את לבם, ורגש להרגיש את רגשותיהם הסמויים מהם, האר להם דרך שלא ימשיכו לגשש באפילה. כי הרי הם בני אברהם יצחק ויעקב, ואם הם חטאו, עמך לא חטא.

*

להוספה לרשימת התפוצה
נא שילחו את המילה "הוספה"
לתיבת המייל "נר לדוד" - nerledovid@gmail.com

אבינו שבשמים!

קבל את הווידוי שלי כאילו אמרתיו באותה הכוונה שרבונו נסים התכוון לה.

כי אינני העשב המתפלל אליך בכל הירקות שבו, ואינני העץ המתפלל לפניך בכל העלווה שלו, והמשתחוה לך בכל ישותו העצית כפי שהוא קבלה ברגע יצירתו על ידך, ואינני הבהמה והחיה, והאבן, והענן למעלה והתהום למטה, ואינני הים הגדול ושבול קטן — המוסרים את כל אשר להם למען תפלה אחת.

וי לי, שאינני הצפרדע המקרקרת במשך לילה אחד יותר מאשר דוד המלך בשעתו עם ספר התהלים שלו, ואני לא הגעתי לקרסוליו של פסוק אחד בתהלים להבינו ולאמרו בכל כוונותיו ובכל דקדוקיו ובכל הדמעות השרויות בו, וכל האנחות הממלאות אותו וכל פרפורי התשובה המקופלות בו.

אינני אלא אדם.

ודוד בן שיינדל הלזה, אין בו הכוח לומר לפניך תפלה אחת כראוי, ואיננו משיג פירושה העמוק, המסתעף, המרקיע שחקים של מלה אחת בתורתך, של מושג אחד בדברי חכמינו זכרונם לברכה, והוא, שלא כשבול הזה היודע את עצמו ומכיר את ערכו, ולא כעשב הזה המתנועע כל כולו לפני הדרת כבודך, ולא כעץ הזה שכל זיו בהשתחויותו קדוש לו, איני יודע כיצד משתחוים להדרתך, כיצד פותחים את הפה שיהיה כל כולו מלא אך תפלות לפניך, איני יודע כיצד מוסרים את כל הנפש בתפלה אחת ויחידה, ואני מתפלל מאות תפלות בימים אלה ואיני יודע טיבן, מהותן ומקומן בשמים.

אבי שבשמים: קבל את תפילתי כאילו היתה תפלה של עשב קטן המבקש שלא יקמול, של עץ בודד המבקש שלא יבש מעיינו, של עלה קטן מוסתר באלף מסתורין, המבקש לבל יתגלה.

איני מבקש מאומה, אלא הענק לי את הדרך למעיין המשקה את פריי, כיצד מתפלל המעיין המפכה, כיצד בוכה הרוח המטרפת את העננים, כיצד מחייכת הלבנה כשאני מבקש לשוחח עם מהותה, כיצד מוריק העשב לפני שהוא הולך למות או כיצד אינו מפסיק הגשם את שירתו אף שהוא יודע כי הוא הולך ומכלה את חייו בעוד שעה קלה.

אם לא זכיתי, ברוב עוונותי, להגיע לדרגת אדם, אנא עזור לי להגיע לדרגת יצור עלוב, אחד מהמיליונים שיצרת ובראת אותם, ושום שכל אנושי אינו מסוגל להבין פשר יצירה ובריאה זו, פשר הפיתולים של התולעת, פשר הפרכוס של הכינה, פשר הזמר של היתוש ופשר היללה של התן. אבל הם נותנים את כל שירתם, יללתם, פרכוסם ורחשם — לך, ואני לא למדתי עד היום לעשות זאת.

*

אבינו שבשמים!

ביום הכפורים יעמדו רבבות בנים שלך שבמשך כל השנה לא הזכירו את שמך על שפתותיהם, לא ביקשו לראות את פניך, המתגלות בכל הישות, המקרינה חיים, טוב וחסד מבלי שהם יבקשו ומבלי שהם ידעו שאתה הענקת להם כל טוב. והם השתמשו בכלים שנתת להם, כדי להרבות בחטא. וזוהי גבורתך, כידוע.

הם לא למדו לבקש, כי הסתרת פניך מדורנו זה, ככתוב: ואנכי הסתר אסתיר פני מהם ביום ההוא, והיו לאכול וגו'. כלומר: והם יאכלו את עצמם, הלך ואכול, הלך וזלזל את חייהם, את בינתם, את דעתם ואת שכלם, ואתה הסבת פניהם אחורנית והם אינם רואים את הדרך לפנייהם, ואינם מכירים את הסתר הפנים המכלה בהם.

אנא, הבינם כי הם אנשים, ידעם כי הם מסוגלים לדעת, הם בודאי יבואו אליך כיום כולם, ביניהם אנשים שאף פעם לא רצו לראות אותך במשך כל השנה. הם רצו, אלא הסתר הפנים לא נתן להם לראות את הנסים הגלויים שזכינו להם.

גל מעיניהם את המחיצות שהקימו בעצמם ואשר מבדילים בינך לביניהם, וניצוץ זה שקבלו בהר סיני ואשר הביאם ביום הקדוש הזה אליך, אבינו שבשמים, יתלהט ויתבהר, ויאיר את חשכת לבבם, ויראו אותך ואת גדולת רחמיך וחסדיך.

והיה כאשר יפתח לבם למשך שניה אחת, רחם עליהם ואל תתן להם לסגור שוב את סגור לבם, ופתח להם פתח כחודו של מחט, שידקור את לבם הלך ודקור, הלך ודקור כל השנה, כדי שלא ישכחו את יחוסם, וידעו לבקש על חייהם.

על חיים שיכתבו בספר החיים - - -
למענך, אלוקים חיים!

המודיע. ט' תשרי תשל"ב

רבון העולמים, אב הרחמים והסליחות.
ביום הכפורים יעמוד לפניך יאנקל, כפוף, שחוח, יזיל דמעות כמים, יכה על לב ויתחרט על חטאיו.
ואני, הקטן באלפי ישראל, מרשה לעצמי להציג בפניך, כביכול, כיון שהוא, מרוב פשטותו ומחמת היותו צנוע מטבעו, עומד לפניך ירא וחרד מאימת הדין, כולו מקשה אחת של פחד, והוא, מחמת חולשת דעתו אינו מציג את עצמו כיאות.
הוא בנך, מן הפשוטים שבבניך, ראשו אף פעם לא התנשא מעל גופו, עיניו אף פעם לא הגיעו למרחקים אל-על, הוא לומד כל יום פרק משניות, ואומר כל יום פרק תהלים של אותו יום, הוא שומר מצוות בפשטות ילדותית, לא לומד הרבה, לא משום שלא רצה אלא - - -

פנה נא אל התלאות

- הרי ריחו נודף ממנו, רבון העולמים!
כבר עברו למעלה משלשים שנה ועדיין לא התנדף הריח מאותו גוף קטן ומצומק העומד לפניך ומבקש על נפשו, על נפשו שכבר נשרפה פעמים רבות במשרפות, על גופו הקטן שכבר טבע, נשרף, נתלה, נזרק לכלבים, שכבר נתייבש מחמת כפן וצמא - -
והנה, העצמות היבשות הללו נתחברו זו לזו, לבשו גידים ועור, קמו מגיא ההריגה ובאו לכאן והרי הם, והוא נציגם, עומדים לפניך כעת ומבקשים רחמים על עצמם.
וכי עדיין מתדבק החטא אל הגוף הזה שעבר את כל מזגי הגיהנומים הנמצאים בעולם הזה? האם עדיין נשארה בו ולו טיפה אחת של לחלוחית משל אנוש בשר-ודם? והרי הוא אינו אלא רוח שקמה מן הרמץ, גץ שנפלט מן המפוח הענקי ששרף את עמו, וכל הגשמיות שנמצאת אצל האדם על פני האדמה - התנדפה ממנו, ורק ריח השריפה עדיין נשאר בו, ורק דבר זה מזכיר כי היה זה פעם בן אדם, ולו משפחה וילדים, ולו הורים ואחים ואחיות, ולו בית ובו רהיטים יפים או לא יפים, ובו ספרים, ולו בית מדרש או בית חסידים, ולו חבריא שהיה מיסב עמהם בסעודה שלישית, ולו רב ורבי, ולו תלמוד תורה וחדר וישיבה.
זה היה פעם, כאשר בנך יאנקל היה עדיין בן אדם. עכשיו לאחר שנשרף כולו, או לאחר שנתלה או נורה ונקבר בקבר אחים, הוא יצא משם ערירי, ללא אשה וללא בנים, ללא משפחה וללא חברה. בודד כערער בערבה, בודד כשן כואבת שנשארה בפיו של זקן, בודד כקבר אלמוני.

והנה הוא עומד לפניך שוב, אותו שהיה פעם בן-אדם ומבקש על נפשו, ואומר כי הוא חטא והוא עיוות והוא פשע, והוא מכה על חטא ומבקש סליחה על העבר ומבקש כפרה ומתחנן שתקבל את תשובתו ואת תפלתו.

בספרך בודאי נרשמה העובדה, שכאשר הוציאו את יאנקל מביתו עם משפחתו, היינו אשתו וחמשת ילדיו, חילקו אותם, את אשתו וחמשת ילדיו שלחו למוות, ואותו הפשיטו ערום והעמידוהו לצד ימין כדי לשלוח אותו לעבודת פרך, כדי שימות שם לאט לאט, ואז הוא אמר לך, רבון העולמים, רק לך לבד, כיון שכל העולמות סגרו את שעריהם בפניו, אז הוא פנה אליך, כי היית רק אתה לידו בשעה איומה זו, והוא אמר לך כהאי לי שנא:

- רבון העולמים, את כל אשר לי נטלו ממני, גם את בגדי. והנה אין לי עכשיו מאו - - מה, לא אהבת אב ולא אהבת משפחה, ואני ערום כביום היולדי, אבל אתה נשאת לי, רק אתה לבדך!

והוא יחד את שמך. הוא היחיד בכל העולם, בשעה איומה זו.

והנה הוא עומד כעת לפניך ומבקש רחמים על עצמו. ואומר כי הוא חטא, עווה ופשע לפניך.

האומנם?!

וכי אין ילדיו, שאילו חיו, היו כולם עכשיו עומדים לפניך ומתפללים, ומזכירים שמך בסילודים, ומכים על חטא; וכי אין אשתו, זו ששמרה על טהרת הבית, על קדושתו, על המשכיותו הקדושה והטהורה, לא היתה עומדת כעת בעזרת הנשים ומבקשת רחמים על ילדיה ועל נכדיה, ואולי גם על ניניה, שילכו בדרך אבותיהם, שיזכירו את שמך בקדושה ובטהרה.

— עכשיו הם עומדים בבית דין של מעלה ומבקשים גם הם על אביהם ועל בעלה שנשאר ערירי, בודד, ללא עבר ללא הווה וללא עתיד. הנה עומד לפניך בר-נש ללא עבר ללא הווה וללא עתיד, האם יש לך בעולמך הרבה כאלה שאין להם מאו - - מה רק אתה בלבד?

והנה הוא עומד לפניך כעת, יאנקל, היהודי הפשוט, הלומד משניות כל יום ואומר כל יום פרקי תהלים של אותו יום, ועמל קשה על פרנסתו, הוא עומד לפניך ואומר כי הוא חטא, עווה ופשע לפניך:

האומנם?

אנא, רבון העולמים. היכן נמצא בעולמך הגדול עוד בריה כזו? מכל השרים ומכל העמים, מיום ברוא אלוקים ארץ ושמים, האם היה אדם כזה כמו יאנקל זה העומד לפניך ומבקש רחמים על עצמו? הרי זו בריה חדשה שנבראה בתקופה שלנו, בריה שאין כמותה לא ביבשה ולא בים, אולי בשמים מכון שבתך נמצאת בריה כזו, אבל עלי אדמות? זוהי בריה משונה שעלתה, כסלמנדרה מן האש, שירדה מן התליה, והנה היא מתהלכת על פני העולם והעולם אינו נוגע לה כלל, אין היא שייכת לו, מרפרפת לה הבריה הזו על פני הבריאה ושום דבר מן הבריאה אינו נוגע לה, שכן היא בודדה כמו הקבר ממנה יצאה, שכן היא בודדה כמו היהודי הראשון, שהוא עמד בצד אחד וכל העולם בצד השני, ומשום כך הוא נזרק לכבשן, אבל הוא, היהודי הראשון לא נשרף, ואילו יאנקל, הנכד שלו, נשרף כולו עד לאפר ועדיין רמץ לוהט בו, וכאשר ממשמשים בו עדיין היד סולדת. עד היום.

האם יש לך בעולם גחלת בודדה המתהלכת על פני העולם על אפם ועל חמתם של כל באי עולם, של כל המדינות וכל הבריות אשר יפקדון ביום הזה, האם יש לך בעולם דבר יותר רוחני, בלתי נאחז בידים-מסואבות, בלתי מובן, בלתי נסבל, לא ממשי אלא מעין פטה-מורגנה של עצמו ושל כל העולם כולו, כמו יאנקל זה העומד לפניך? והוא אינו מפסיק כל היום לבקש סליחתך, והוא מכה על הלב השרוף, המיוותם, הבודד, כגזע עץ שנגדע ושרשיו מתייבשים לאט לאט.

הוא נפלט מן לוע הר הגעש ועדיין הוא לוהט.

האומנם יש בו מן החטא של בני אדם, והוא הרי אינו שייך להם, מאז שהוא נשרף יחד עם עברו, הווה ועתידו?

זוהי מצבה קטנטנה, ועליה חרותה רק מלה אחת:

פה נטמן האדם היהודי — פלוני בן פלוני.

ותו לא.

זוהי מצבה בלבד, רבון העולמים, ומה חטא יתכן לה?

*

שמעתי בשם המגיד מקוברין הרה"צ רבי שמואל גרינברג ז"ל: למה מסרה חנה - את שמואל בנה, כולו לבית המקדש, כיצד יכלה לוותר עליו כאם שאחרי כל כך הרבה שנים ואחרי כל כך הרבה סבל ותפלות, זכתה ללדת בן, והנה היא מוציאתו מביתה ומוסרת אותו לחלוטין לשם ד'.

ואמר הוא ז"ל, כי בכל ילד יש שלשה שותפים, כפי שאמרו חז"ל, הקב"ה, אביו ואמו, נמצא שלכל שותף יש חלק משלו, וכפי שחילקו שם חז"ל, ואהבת ההורים היא חלק מן השותפות, אבל שמואל לא נולד ככל הילדים, אלא בדרך נס, כלומר, החלק של ההורים לא פעל כאן אלא רק החלק של הקב"ה, וחנה ובעלה ידעו על כך, משום כך היא מסרה את כולו להקב"ה, כיון שלא היה להם חלק בו. וכן הדבר אצל יצחק שהיה מסוגל להיות עולה כליל, משום שגם הוא לא היה ילד סתם, אלא ילד-נס ועל ילד נס לא חלים כל הכללים החלים על ילד טבעי.

והנה, יאנקל זה ועוד רבבות ומאות אלפי יאנקל כמותו, וילדיהם וצאצאיהם, הם כולם בחינת ילדים של נס, כי מן הכבשנים הם נפלטו, ומן הקברים הם עלו ובדרך הטבע לא היה להם שוב כל מקום בעולם הזה, והם עצמם מסרו את עצמם מאה פעמים ואחת על קדוש השם, ולא היתה להם כל אפשרות להישאר בחיים, וכל שכן שלא להיולד מחדש.

והנה עומד יאנקל לפניך, זה הילד של הנס, הילד הלא טבעי, שאין בו אף טיפת דם אחת על דרך הטבע, אלא הכל על דרך נס, ושהוא חי, ושהוא שוב העמיד בית, ושהוא שוב עומד על הרגלים לפניך, שחוח ומכה על לב, על לב שכאילו הוא לב בשר, ומתפלל בפה, שכאילו הוא פה טבעי, ומבקש רחמים, כפי שבקשו אבותיו ואבות אבותיו, כפי שבקשו ילדיו שאינם, אשתו שאיננה, כאילו הוא עומד בבית הכנסת שלו בגור או בסלבודקה, כאילו הוא עומד ליד העמוד שלו בשיבה או בבית המדרש, כאילו הוא מתעטף בטלית שקנתה לו אשתו לחתונתם, וכאילו הוא עומד על מקום אבותיו שקנו להם אחוזה עולמית בבית הכנסת.

ולמעשה הרי אין זה אלא פטה-מורגנה, חזיון תעתועים. ואין זה אלא מראה של נס, דבר שלא יתכן לפי הטבע וכל הכללים שבו, דבר שלא יתכן אצל כל אומה ולשון, דבר שלא יתכן אצל בריאה שלא מעלמא הדין.

והנה עומד לפניך אדם-נס, תופעה בלתי טבעית שלא היה דוגמתה מעולם ועד עולם, והם רבים מאד, אולי כעצמות היבשות בבקעת דורא, שהחיה יחזקאל הנביא, ואולי יותר, והם נמצאים כאן, האנשים-הנסים, ואילו כל העולם מן הקצה אל הקצה לא היה כה מושחת, אכזרי ורוצח שפל, היה חייב כל העולם להתאסף סביב יאנקל זה ולהסתכל בו בחרדה ובהתפעלות:

- ראו את הבריה החדשה, ראו את הנס הזה הקורה לעינינו, בואו ונשתחוה לו, כפי שעשו מלכים כאשר יצא דניאל מגוב האריות וחנניה מישאל ועזריה מכבשן האש, בואו ונשתחוה לאדם-נס זה.

אבל העולם בתקופה של משיח, הוא מושחת עד לשד עצמותיו, הוא רוצח, הוא קין ענקי הרוצח בדם קר את אחיו, הוא הורס, הוא מחריב - - -

ורק אדם אחד יש בעולמך ואדם-נס זה שמו יאנקל.

הוא עומד כעת לפניך שחוח, מוריד דמעות כמים, מכה על לב ומבקש סליחתך על עבירות שהוא כאילו עשה...

האומנם?

הוא חטא?

ה - - - ו - - - א???

המודיע. ט' תשרי תשל"ז